

TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG VỚI SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

GS. TS. Phạm Văn Đức *

TS. Nguyễn Đình Hòa **

PGS. TS. Nguyễn Thị Lan Hương **

TS. Vũ Thị Kiều Phương **

Xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội là mục tiêu của cách mạng Việt Nam, được Đảng Cộng sản Việt Nam xác định rõ ngay từ khi thành lập Đảng – ngày 3/2/1930. Trong suốt hơn 90 năm qua, Đảng đã luôn thể hiện bản lĩnh, lý tưởng, trí tuệ của một đảng kiểu mới trong tiến trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam. Lịch sử cũng cho thấy, một đảng muốn thực hiện thành công mục đích và lý tưởng của đảng, của cách mạng thì cần thiết phải có những cá nhân kiệt xuất, hội tụ đủ phẩm chất, năng lực và trí tuệ... để đoàn kết và tập hợp lực lượng, tổ chức và lãnh đạo cách mạng, lãnh đạo nhân dân nhằm hiện thực hóa từng bước vững chắc các mục tiêu đã đặt ra. Với những tố chất đặc biệt, người lãnh đạo cao nhất chính là người linh sứ mệnh dẫn dắt, chèo lái con thuyền cách mạng hướng tới những mục tiêu tốt đẹp đã vạch ra. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là một trong những cá nhân xuất chúng như vậy, đồng chí là nhà lý luận xuất sắc thời kỳ đổi mới.

Tại Đại hội lần thứ XI của Đảng Cộng sản Việt Nam, đồng chí Nguyễn Phú Trọng được bầu làm Tổng Bí thư. Với uy tín và tài năng của mình, đồng chí tiếp tục được Đại hội Đảng lần thứ XII và XIII tín nhiệm, bầu giữ cương vị Tổng Bí thư. Là người

lãnh đạo cao nhất của Đảng Cộng sản Việt Nam suốt gần 3 nhiệm kỳ, với quyết tâm chính trị cao và những hành động cụ thể, thiết thực đầy tâm huyết, trách nhiệm trước Đảng, trước nhân dân, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã có những đóng góp to lớn cho sự nghiệp cách mạng Việt Nam, góp phần xây dựng đất nước ta “chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, uy tín và vị thế quốc tế như ngày hôm nay”. Di sản lý luận và hoạt động thực tiễn cách mạng phong phú mà Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân không những là sự chỉ đạo trực tiếp đối với việc giải quyết những nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay, mà còn là kim chỉ nam, dẫn dắt và định hướng cho sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam trong quá trình thực hiện các mục tiêu đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 và sau đó.

Đối với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng luôn khẳng định vai trò nền tảng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, đặc biệt nhấn mạnh *tính khoa học, tính cách mạng* của chủ nghĩa Mác - Lênin và tính dân tộc cũng như quan điểm về vai trò, sứ mệnh của nhân dân trong tư tưởng Hồ

* Hội Triết học

** Viện Triết học, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam

Chí Minh. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nêu rõ: trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam “điều hết sức quan trọng là *phải luôn luôn kiên định và vững vàng trên nền tảng tư tưởng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin - học thuyết khoa học và cách mạng của giai cấp công nhân và quần chúng lao động*. Tính khoa học và cách mạng triệt để của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là những giá trị bền vững, đã và đang được những người cách mạng theo đuổi và thực hiện. Nó sẽ còn tiếp tục phát triển và có sức sống trong thực tiễn cách mạng cũng như trong thực tiễn phát triển của khoa học. Chúng ta *cần tiếp thu, bổ sung một cách có chọn lọc trên tinh thần phê phán và sáng tạo những thành tựu mới nhất về tư tưởng và khoa học để chủ nghĩa, học thuyết của chúng ta luôn luôn tươi mới, luôn luôn được tiếp thêm sinh lực mới*, mang hơi thở của thời đại, không rơi vào xơ cứng, trì trệ, lạc hậu so với cuộc sống” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 37-38 – tác giả nhấn mạnh).

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định “Độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội là đường lối cơ bản, xuyên suốt của cách mạng Việt Nam và cũng là điểm cốt yếu trong di sản tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 22), khẳng định kết luận sâu sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh “*chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới có thể giải quyết triệt để vấn đề độc lập cho dân tộc, mới có thể đem lại cuộc sống tự do, ấm no và hạnh phúc thực sự cho tất cả mọi người, cho các dân tộc*”. Vì vậy, đi lên chủ nghĩa xã hội vừa phù hợp với quy luật khách quan, vừa phù hợp với khát vọng của nhân dân ta và thực tiễn đất nước ta, vừa phù hợp với xu thế phát triển của thời đại. Để đi lên chủ nghĩa xã hội, nước ta nhất thiết phải trải qua một thời kỳ quá độ lâu dài, bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa, nhưng nói “*bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa là bỏ qua chế độ áp bức, bóc lột tư bản chủ nghĩa; bỏ qua những thói*

hư tật xấu, những thiết chế, thể chế chính trị không phù hợp với chế độ xã hội chủ nghĩa, chứ không phải bỏ qua cả những thành tựu, giá trị văn minh mà nhân loại đã đạt được trong thời kỳ phát triển chủ nghĩa tư bản. Đương nhiên, việc kế thừa những thành tựu này phải có chọn lọc trên quan điểm khoa học, phát triển” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 25 – tác giả nhấn mạnh).

Trước sự khủng hoảng và sau đó là sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội hiện thực ở Liên Xô và các nước Đông Âu, ngay từ năm 1986, Việt Nam đã chủ động tiến hành công cuộc đổi mới toàn diện đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng, hoàn thiện dần từng bước mô hình mới về chủ nghĩa xã hội với những mục tiêu và phương tiện xác định để từng bước đạt tới mục tiêu đó. Dựa trên cơ sở nghiên cứu lý luận khoa học, trước hết là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, kết hợp với tổng kết thực tiễn đổi mới của Việt Nam và khái quát lý luận mới, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã đưa ra những phác họa về mô hình chủ nghĩa xã hội của Việt Nam. Trong bài viết “*Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*” nhân kỷ niệm 131 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19/5/1890 - 19/5/2021), trả lời cho câu hỏi “chủ nghĩa xã hội là gì?”, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nêu rõ: “Cho đến nay, mặc dù vẫn còn một số vấn đề cần tiếp tục đi sâu nghiên cứu, nhưng chúng ta đã hình thành nhận thức tổng quát: *Xã hội xã hội chủ nghĩa mà nhân dân Việt Nam đang phấn đấu xây dựng là một xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh; do nhân dân làm chủ, có nền kinh tế phát triển cao, dựa trên lực lượng sản xuất hiện đại và quan hệ sản xuất tiên tiến, phù hợp, có nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, có điều kiện phát triển toàn diện; các dân tộc trong cộng đồng Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp đỡ nhau cùng*

phát triển; có Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, do Đảng Cộng sản lãnh đạo; có quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước trên thế giới” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 24 – tác giả nhấn mạnh).

Quan điểm trên của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và của Đảng Cộng sản Việt Nam đã giúp chúng ta hình dung được xã hội tương lai của Việt Nam và cũng có thể nói rằng đây là mô hình xã hội chủ nghĩa tổng quát của Việt Nam. Nó được trình bày dưới dạng *hệ thống các mục tiêu, bao gồm mục tiêu tổng quát, mục tiêu kinh tế, mục tiêu văn hóa, xã hội, con người, mục tiêu chính trị và mục tiêu đối ngoại*. Nếu xem xét dưới dạng hệ thống các mục tiêu, chúng ta có thể nhận thấy mục tiêu tổng quát của mô hình chủ nghĩa xã hội là *dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh*. Còn các mục tiêu cụ thể bao gồm: mục tiêu kinh tế - có nền kinh tế phát triển cao, dựa trên lực lượng sản xuất hiện đại và quan hệ sản xuất tiên tiến, phù hợp; mục tiêu văn hóa - có nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; mục tiêu xã hội - con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, có điều kiện phát triển toàn diện, các dân tộc trong cộng đồng Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp đỡ nhau cùng phát triển; mục tiêu chính trị - có Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, do nhân dân làm chủ, do Đảng Cộng sản lãnh đạo và mục tiêu đối ngoại - có quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước trên thế giới.

Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, chúng ta cần xây dựng một xã hội tốt đẹp, trong đó: *i/ sự phát triển thực sự vì con người; ii/ sự phát triển kinh tế đi đôi với tiến bộ và công bằng xã hội; iii/ một xã hội nhân ái, đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, hướng tới các giá trị tiến bộ, nhân văn; iv/ sự phát triển bền vững, hài hòa với thiên nhiên để bảo đảm môi trường sống trong lành cho các thế hệ hiện tại và tương lai; v/*

một hệ thống chính trị mà quyền lực thực sự thuộc về nhân dân, do nhân dân và phục vụ lợi ích của nhân dân. Đó chính là *những giá trị đích thực* của chủ nghĩa xã hội (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 21-22 – tác giả nhấn mạnh).

Không chỉ lý giải rõ “chủ nghĩa xã hội là gì”, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng còn góp phần làm sáng tỏ một vấn đề lý luận và thực tiễn hết sức quan trọng ở nước ta hiện nay, đó là Việt Nam “đi lên chủ nghĩa xã hội bằng cách nào?”. Cụ thể, để hiện thực hóa xã hội xã hội chủ nghĩa với các mục tiêu, đặc trưng cơ bản nêu trên, theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, chúng ta cần phải đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước gắn với phát triển kinh tế tri thức; phải phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; tích cực xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, xây dựng con người, nâng cao đời sống nhân dân, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội; phải bảo đảm vững chắc quốc phòng và an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội; kiên định thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa phương hóa, đa dạng hóa, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế; xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, phát huy ý chí và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, kết hợp với sức mạnh thời đại; xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân; đặc biệt coi trọng nhiệm vụ xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 24-25).

Để thực hiện thắng lợi các định hướng chiến lược phát triển đất nước giai đoạn 2021 - 2030 mà Đại hội XIII của Đảng đã đề ra, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cho rằng “chúng ta cần tiếp tục nắm vững và xử lý tốt *các mối quan hệ lớn: Giữa ổn định, đổi mới và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ*

nghĩa; giữa phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng, hoàn thiện từng bước quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; giữa nhà nước, thị trường và xã hội; giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hóa, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; giữa độc lập, tự chủ và hội nhập quốc tế; giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ; và đặc biệt, mối quan hệ mới được bổ sung lần này là mối quan hệ giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 55 – tác giả nhấn mạnh). Đây có thể được xem là sự khái quát lý luận cao của Đảng Cộng sản Việt Nam trong quá trình lãnh đạo và cầm quyền của Đảng, kể từ khi tiến hành công cuộc đổi mới đến nay.

Để thực hiện được đúng định hướng xã hội chủ nghĩa trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh “xây dựng chủ nghĩa xã hội là kiến tạo một kiểu xã hội mới về chất, hoàn toàn không hề đơn giản, dễ dàng. *Đây là cả một sự nghiệp sáng tạo vĩ đại, đầy thử thách, khó khăn, một sự nghiệp tự giác, liên tục, hướng đích lâu dài, không thể nóng vội”* (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 36 – tác giả nhấn mạnh). Trong sự nghiệp ấy, sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố tiên quyết. Vì vậy, Đảng phải luôn có bản lĩnh và sức sáng tạo mới.

Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, khẳng định Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam không có nghĩa là hạ thấp bản chất giai cấp của Đảng; trái lại, là sự thể hiện nhận thức một cách sâu sắc hơn, đầy đủ hơn bản chất giai cấp của Đảng, vì lợi ích của giai cấp công nhân luôn thống nhất với lợi ích của nhân dân lao động và toàn dân tộc. Với tư cách một đảng kiểu mới, Đảng ta luôn kiên định lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền

tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động cách mạng, lấy *tập trung dân chủ* làm nguyên tắc tổ chức cơ bản. Đảng lãnh đạo hệ thống chính trị, trong đó có Nhà nước và toàn xã hội bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn của Đảng; bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên; bằng công tác cán bộ và chính sách cán bộ. Với những lợi ích to lớn và có ý nghĩa lịch sử mà Đảng đã mang lại cho nhân dân và cho đất nước, chúng ta “hoàn toàn có quyền tự hào về bản chất tốt đẹp, truyền thống anh hùng và lịch sử vẻ vang của Đảng” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 371). Bên cạnh đó, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cũng khẳng định rằng, chúng ta cần phải “*đặc biệt chú trọng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, coi đây là nhiệm vụ then chốt, có ý nghĩa sống còn đối với Đảng và chế độ xã hội chủ nghĩa”* (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 29 – tác giả nhấn mạnh).

Xây dựng, chỉnh đốn Đảng chính là nhằm *mục đích* làm cho Đảng ngày càng trong sạch, vững mạnh; ngày càng trở thành “là đạo đức, là văn minh”, có đủ năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu trong bối cảnh, điều kiện mới. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định: “*Một đảng cách mạng chân chính có đường lối đúng, có tổ chức chặt chẽ, có đội ngũ cán bộ, đảng viên trong sạch, gương mẫu, tận tụy, gần bó máu thịt với nhân dân, được nhân dân ủng hộ, thì đảng đó có sức mạnh vô địch, không thể lực nào ngăn cản nổi trên con đường dẫn dắt dân tộc đi lên”* (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 226 – tác giả nhấn mạnh); “Đảng Cộng sản Việt Nam đặt ra yêu cầu phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, chống tham nhũng, quan liêu, lãng phí, thoái hóa... trong nội bộ Đảng và trong toàn bộ hệ thống chính trị” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 30 – tác giả nhấn mạnh).

Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, cần phải kiên trì, thực hiện nghiêm các nguyên tắc xây dựng Đảng, đặc biệt là *nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình*. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh, cần thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy dân chủ luôn gắn liền với tăng cường trách nhiệm của cấp ủy và người đứng đầu trong mọi lĩnh vực công tác của Đảng. Bên cạnh đó, để tự phê bình và phê bình thực sự có tác dụng, có hiệu quả, điều quan trọng là phải khắc phục tình trạng xuê xoa, né nang, thậm chí “vuốt ve, ca tụng lẫn nhau” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 386), phải phát huy dân chủ trong Đảng, người đứng đầu phải có tinh thần nêu gương... Với phương châm không có “vùng cấm” cũng như không có “ngoại lệ”, tất cả mọi tổ chức đảng và đảng viên “đều bình đẳng trước kỷ luật của Đảng và đều phải chịu sự kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật của Đảng. Kiểm tra, giám sát là “thanh bảo kiếm để chữa lành các vết thương”” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 152). Đặc biệt, “mỗi người phải có tinh thần tự giác, trách nhiệm rất cao, có tình thương yêu đồng chí thực sự, và phải có dũng khí đấu tranh thẳng thắn, chân tình” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 386). Đây là công việc “rất khó, rất phức tạp”, “nhưng không thể không làm, vì nó liên quan đến sinh mệnh của Đảng và sự tồn vong của chế độ” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 387). Những luận điểm đã đó cho thấy tâm huyết, trách nhiệm và quyết tâm chính trị rất cao của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng trong việc xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Có thực hiện tốt các nguyên tắc chặt chẽ và nghiêm khắc như vậy, Đảng mới kịp thời phát hiện và loại bỏ khỏi đội ngũ của mình những cán bộ, đảng viên đã thoái hóa, biến chất, sa vào chủ nghĩa cá nhân - những ung nhọt có thể làm suy yếu, một ruỗng Đảng từ bên trong; đồng thời, thay thế những cán bộ có sai phạm, không còn đủ uy tín, năng lực làm việc, không hoàn thành nhiệm vụ. Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, những biện pháp mạnh mẽ, nghiêm minh này được xem như là “những “biệt dược” giúp chúng ta phòng, chống, ngăn ngừa và đặc trị các loại bệnh tật phát sinh trong cơ thể của Đảng” (Nguyễn Phú Trọng, 2022: tr. 382), bảo đảm cho “cơ thể của Đảng luôn khỏe” và ngày càng trong sạch, vững mạnh, xứng đáng với lòng tin và sự ủng hộ của nhân dân.

*
* *

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã để lại một hệ thống lý luận đồ sộ, sâu sắc, khoa học và toàn diện về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Chúng ta có thể từ kho tàng này rút ra nhiều bài học quý báu, có giá trị cả về lý luận và thực tiễn về xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam trong hiện tại và tương lai.

Những cống hiến của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc trên tất cả các phương diện quan trọng của sự phát triển đất nước là vô cùng to lớn. Một cuộc đời trọn vẹn vì Đảng, vì dân của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã để lại ấn tượng sâu sắc, sự kính trọng và tình cảm đặc biệt trong mỗi cán bộ, đảng viên của Đảng, cũng như trong lòng nhân dân Việt Nam./.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

1. Nguyễn Phú Trọng (2022): *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.